

Quadrantidázás a hóban

A januári kemény télben kevesen vállaltak meteorokat megfigyelve kifektálni a néhol 50 cm-es hóba. A kevés számú próbálkozó az időjárásnak is betudható, hiszen szinte az egész országot köd és felhő takarta. Egyedül a Mátra emelkedett a felhőszint fölé. Egy lelkes csapat három autóval elindult szerencsét próbálni. A résztvevők: Igaz Antal, Keresztúri Akos, Kiss Szabolcs, Sárnerzky Krisztián, Tepliczky István és Uhrin András. Uticéljük a Vörösmarty turistaház melletti parkoló lett, mivel az szélvédettebb volt, mint a korábban kiszemelt észlelőhely. A hőmérséklet -9 fok volt. Az ég ill. sem volt teljesen felhőtlen, a legjobb 02-04 UT között volt. Kellemes, átlagos maximumot láthattak sok halvány és néhány minuszos meteorral. A csapat átlagban percenként látott egy meteor. A meteorok 80%-a volt Quadrantida, de sok meteor érkezett a Leonidákéről is. A korábbi években észleltünk ennél intenzívebb hullást is.

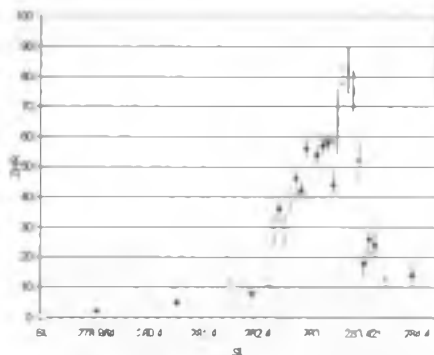
Átlagos „kedvcsinálóként” álljon itt egy rövid élménybeszámoló Tepliczky Istvániól. Egy másik beszámoló februári számunkban olvasható (Quadrantida éjszaka, 6. o.).

„Kedvenc kiszemelt helyünkön, a Kút-hegy alatti Három falu temploma mellett iszonyú kivilágítás fogadott bennünket: a sípálya éles reflektora, melynek fényénél állítólag egész éjszaka gyártják a műhavat! Negatív hőmérséklet esetén ez a helyszín mindörökké használhatatlanná válik! Mátraháza felé folytatunk felderítő utunkat, végül a negyedik lovábbi hely lett a nyerő, a Vörösmarty turistaház előtti parkolóban (Mátraháza előtt). Szuper, fénymentes ég (még ha nem is láttunk le a horizontig) a hegyi (24-es) főútvonal ellenére elenyésző forgalom és egészen minimális szellő csupán!

Négy fő kezdte a vizuális meteorozást helyi időben éjjel 1-kor (Sárnerzky K., Keresztúri A., Uhrin A. és Igaz A.) jelen sorok írójának „irnokskodásával”, amely új kísérletként

egy MP3 lejátszó, mint diktafon segítségével az időpont, a rajtagság és a meteor fényességének adatait rögzítette. Nos, kár lenne elhallgatni a csúfos kudarcot, a négy és fél órás időszak első két órájának rögzített anyaga sajnálatos technikai hiba miatt megsemmisült, a „lefagyott” lejátszó által félbehagyott fájl a legvalószínűbb mód-szerrel kétször sem sikerült helyreállítani. Hajnali 3-kor álltunk „notebook-os hangrögzítésre” – a sokkal hidegérzékegyebnek gondolt, mechanikus elemeket is tartalmazó eszköz a legkisebb gond nélkül elviselte a -10 fok alatti viszonyokat!

A vizuális munka mellett csapatunkból hárman is fotóztunk, jómagam Canon kompakt kisgéppel, míg a többiek hagyományos filmes (!) gépekkel.

A Quadrantidák ZF-A profilja az összesített ILC (becslük a magyar) észlelések alapján

Annyi bizonyos, hogy a reggelre (nálunk már világosra) jószint maximum-időpont előtti darabszám-növekedést nem tudtuk megerősíteni, sőt a meteorok szám egyre csökkent. A legjobb rajtagot nagyjából hajnali 2-3 óra UT körül láttuk, a két emlékezősebb csoportos előfordulás (hirtelen sok meteor) is ekkor jelentkezett. A látvány nem közelítette meg a Perseidák tipikus élményét és persze a december 14-én Geminidák-hullását

rem! Mindazonáltal sok szép meteorot láttunk közöttük „minuszosokat”.

A Quadrantidák mellett feltűnően sok „sporadikus” (nem QUA) meteor is jelentkezett. Érdekes, hogy a „sporadikusok” olykor jóval markánsabb rádiós viaszhangluktörzést okoztak mint a gyors rajtagok. Hogy hajnalra csökkenő meteorszámot láttunk jól megerősítette az említett rádiómeteoros kontroll is – a hangszóróban is csökkent a beütésszám. Sajnos az észlelési időszak legvégén DNY felől megérkezett egy felső rétegfelhőzet, emiatt reggel fél 6-kor be kellett rekesztenünk a megfigyelőmunkát. Nagyon sikeres, kellemes éjszakát töltöttünk a Mátrában.”

A megmaradt hanganyag feldolgozása eredményeként 02.00–04.22 UT között (2,36 óra alatti) összesen 177 egyedi meteorot láttak az észlelők, ebből 144 volt Quadrantida.

Észlelő	QUA	egyeb	Óra
Igaz Antal	45	13	2,36
Sárnecky Krisztián	65	14	2,36
Teplíczy István	8	1	0,5
Uhrin András	71	16	2,36

02.00–03.00 UT között a Quadrantidák átlagfényessége 6A rajtag alapján 2,8 magnitúdó, 03.00–03.40 között 83 rajtag alapján 2,6 magnitúdó, és 03.40–04.22 között pedig 3A rajtag alapján 2,4 magnitúdó lett.

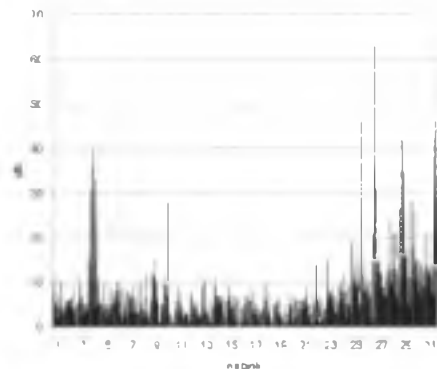

Hosszú Quadrantida Berék Ernő január 3-i felvétele

A sporadikusok a megfigyelési időszak első felében 1,8, a második felében 2,5 magnitúdó átlagfényességűeknek adódtak. Ez

összesességében 2,1 magnitúdót jelent.

Az összesített IMO adatok alapján a ZHR maximuma $SI = 283,285$ nál volt, ami január 4-én 09.36 UT időpontot jelent. Az észleléseket 19 ország 65 megfigyelője küldte be. A mellékelt ábrán jól látszik, hogy a maximum nem volt nagy és viszonylag hosszán elhúzódtott.

Teplíczy István rár és meteoréjszélése

Teplíczy István egész hónapban mellett a rádiós berendezését Tatán. Az észlelésekből rajzolt grafikonon kitűnően látszódik a Quadrantidák maximuma.

Berkó Ernő Ludányhalásziiban felőzött Canon 350D vázzal és 8 mm-es halsszemlélékkel. Január 3-án este 12 óra UT után rakta ki a fényképezőgépet, 23 óráig nem sikerült meteorot elcsípnie. Hajnalban 2:30-kor jelentek meg az első felhők, 3 óra az ég fele, 4-re pedig a teljes éghorizont befelhősödött. A képek átnézése után 13 meteorot talált a képeken, amiből 11 volt Quadrantida, az egyik képen pedig is nyomot hagyott, az egyik már felhőben.

Gyermati László

Az International Meteor Organization (IMO) 2008. szeptember 18–21. között a szlovákiai Besztercebányán rendezte meg idei találkozóját. A rendezvény részvételi díja 150 euró (július 1-ig történő jelentkezés esetén 140 euró). Jelentkezés egyénileg az IMO honlapján: www.imo.net